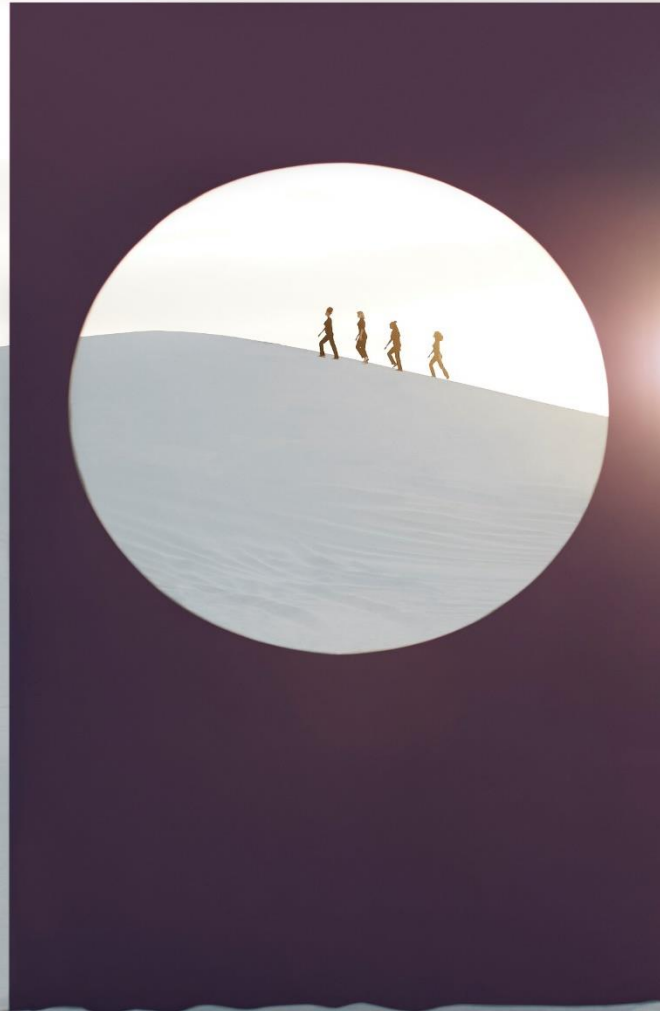

1. kokoontuminen

ANNE MARTIN, TUIJA
UKSKOSKI & EMMA
KOSTIAINEN

2025

KTKS2010 Laadulliset erityismenettelmäopinnot (5 op)

Tänään...

- Kurssin perustiedot ja arviointi
- Kurssin aikataulu ja tehtävät
- Tieteenteorian kertausta
- Sisällönanalyysi ja refleksiivinen temaattinen analyysi pähkinänkuoressa
- Pienryhmiin jakautuminen
- Ensimmäisen välitehtävän ohjeistus

Opintojakson sisältö ja toteutustapa

- Laadullisen tutkimuksen ominaispiirteet ja tieteenteoria kasvatustieteen tutkimuksessa
- Perehtyminen laadulliseen sisällönanalyysiin ja refleksiiviseen temaattiseen analyysiin
- Aineisto, tutkimuksen eettisyys, luotettavuus ja laatu

- Lähi- ja etäopetusta
- Itsenäistä sekä pienryhmätyöskentelyä
- Kurssin tehtävät: Välitehtävät (osa itsenäisesti, osa pienryhmässä) & lopputehtävä (esitys ja kirjallinen työ, pienryhmässä) & yksilöllinen itsearviointi ja ryhmän itsearviointi (5 op)
- 5 opintopistettä opiskelijan työmääränä noin 135 tuntia: kalenteroithan itsellesi itsenäistä työskentelyaikaa ja varaudu sopimaan joitakin tapaamisia myös pienryhmän kanssa

Opintojakson tavoitteet ja arviointi

- Kurssin päätyttyä osaat...

kuvata valitsemasi laadullisen metodologisen lähestymistavan periaatteet ja tieteenteoreettiset lähtökohdat.

perustella valitsemasi metodologisen lähestymistavan ja soveltaa sen periaatteita tutkimuksen suunnittelussa, aineiston keruussa, analyysissä ja tulosten raportoinnissa.

tarkastella valittuun lähestymistapaan liittyviä tutkimuseettisiä kysymyksiä.

arvioida valittuun lähestymistapaan liittyviä luotettavuuden näkökohtia.

- Arviointi:

Yksilöllinen ja pienryhmän itsearviointi (arviointilomake, arviointikohteet ja -kriteeristö

Peda.netissä), arviointiasteikko 0-5, 25 % arvosanasta

Pienryhmän lopputehtävä (esitys ja kirjallinen työ), 75 % arvosanasta

Läsnäolo ja välitehtävät Hyväksytty-Hylätty

Kurssin sivut

- Kurssin sivut ovat Peda.netissä (lisämateriaalia Moodlessa siirtymä Moodleen käynnissä asteittain)
- Täältä löydät luentojen diat, kurssin aikataulun ja palautuskansion tehtäville
- Liittyminen ryhmään: 76edfe58 (sivun oikeasta laidasta klikkaa nuolta ja valitse: Liity sivulle ryhmäkoodilla)
- Jos sinulla ei ole entuudestaan peda.net-tunnuksia, joudut luomaan ne kurssia varten
- <https://peda.net/id/38d74c84cdb>

Kurssin rakenne (perjantaisin 10.15-11.45)

24.1.2025 Lähiopetus	Kurssin sisällöt ja tavoitteet sekä toimintatavat, sukellus laadulliseen tutkimukseen, sen tieteenteoriaan sekä ensiaskeleet kohti sisällönanalyysia ja refleksiivistä temaattista analyysia.	Analyysiprosessin dokumentointi, luentojen kertaaminen, ryhmätyöskentelyn hyödyntäminen
Välitehtävä	1) Itsenäisesti: kahden videon katsominen ja kahden gradun "pika-analyysi"; 2) Pienryhmässä: Kurssilla käytettävän aineiston valitseminen ja siihen tutustuminen	
31.1.2025 Etäopetus	Laadullinen analyysi prosessina: tutkimuskysymyksen suuntaaminen ja rajaaminen, aineiston kerääminen ja käsittely; Refleksiivinen temaattinen analyysi; Pienryhmätyöskentelyä	
Välitehtävä	1) Pienryhmässä: Aineiston luku ja siihen perehtyminen, ensimmäiset havainnot, tunteet jne. muistiinpanoihin. 2) Raportointi: aineiston kuvaus ja alustava tutkimuskysymys. Itsenäisesti: Kahden väitöskirjan tai artikkelin "pika-analyysi"	
14.2.2025 Etäopetus	Laadullinen analyysi prosessina: laatu ja luotettavuus, eettisyys; Laadullinen sisällönanalyysi; Pienryhmätyöskentelyä	
Välitehtävä	1) Analyysin tekemistä omasta aineistosta valitulla menetelmällä; omaa analyysimenetelmää koskevan kirjallisuuden lukeminen; 2) Kerätään pienryhmässä kysymyksiä sovitulle alustalle	
21.2.2025 Etäopetus	Q&A -workshop; Laadullisen sisällönanalyysin / refleksiivisen temaattisen analyysin tutkimuksen raportoinnista (erityisesti analyysin kuvaus ja tulosluku)	
Välitehtävä	Lopputehtävän valmistelu pienryhmässä: 1) Kirjallinen työ: analyysiprosessien kuvausta ja tutkimuksen reflektointia (4-6 sivua) 2) Esitys: Tärkeät opitut asiat laadulliseen tutkimukseen ja erityisesti valittuun menetelmään liittyen (10 min.)	
14.3.2025 Lähiopetus	Päätösseminaari: Koontia opitusta pienryhmittäin.	

Pienryhmän toimintaidea

- Opintojaksolla työskennellään 4-5 henkilön pienryhmässä
- Valitun aineiston analyysin kehittäminen ja kokeilu laadullisella sisällönanalyysillä tai refleksiivisellä temaattisella analyysillä
 - omalla graduaineistolla tai esimerkkiaineistolla (esim. yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto, kandidityöhön kerätty aineisto, dokumenttiaineistot – esim. ops, kirjallisuus tai mediatekstit)
 - **Pienryhmä voi analysoida yhdessä samaa aineistoa tai jakautua esim. pareihin aineistojen perusteella**
 - Eri aineistoja voidaan analysoida samalla menetelmällä ja rinnakkain, niin, että kaikki saavat analyysiprosessiin tukea
- Aineiston analyysiprosessin eri vaiheiden tunnistaminen ja harjoittelu, analyysiprosessin ja alustavien tulosten raportoinnin harjoittelu
- **Tavoitteellinen työskentely pienryhmissä kokoontumiskerroilla ja omalla ajalla: vertaistuki ja yhdessä oppiminen 😊**
- Lopputehtävä tehdään pienryhmässä; välitehtävistä osan voi tehdä itsenäisesti, mutta itsenäisetkin tehtävän voi aina halutessaan tehdä myös pienryhmässä tai graduparin kanssa

Aineiston valitseminen

- Oma graduaineisto

Jos hankittu esim. haastattelemalla tai havainnoimalla, huomioi tutkimuslupa aineiston käytössä ja varmista, että olet noudattanut ajankohtaisia JYU:n tietosuojaohjeita -> älä esim. laita mitään tutkimushenkilöiden henkilötietoja tämän kurssin peda.nettiin tai sähköpostitse pienryhmäläisille; älä myöskään jaa aineistoa kokonaisuudessaan muille kuin graduparillesi, pätkiä (esim. anonyymejä aineistolainauksia) voi silti jakaa muille

Voit kuitenkin pienryhmässä esitellä aineistoasi (henkilötiedot ehdottomasti kielletty), kun vaikkapa kuvailet, miten analysoisit tiettyä kohtaa aineistosta

Jos graduaineistosi on laaja (esim. 20 haastattelua), voit valita tälle kurssille pienen osan aineistosta (esim. 2-3 haastattelua)

- Muu aineisto

kaunokirjallisuutta tai median sisältöjä (ei keskustelupalstoja, joissa nimet)

voit etsiä aineistoja esimerkiksi Yhteiskuntatieteellisestä tietoarkistosta; varmista, että valitsemaasi aineistoa saa käyttää opetustarkoituksiin (huom! Täältä on myös mahdollista löytää oma graduaineisto).

valitse Tyyppi: Kvalitatiinen, ja Datatiedostojen kieli: suomi https://services.fsd.uta.fi/catalogue/index?study_language=fi

Voit käyttää opetussuunnitelmaa tai jotain muuta dokumenttiaineistoa, esim. OPS

Luento-osuuksien idea

- Teoreettista ja käytännön tietoa laadullisen tutkimuksen tieteenteoreettisista lähtökohdista, tutkimuksen raportoinnista, eettisyydestä sekä luotettavuuden ja laadun tarkastelusta
- Perehdytään erityisesti sisällönanalyysiin ja refleksiiviseen temaattiseen analyysiin laadullisen tutkimuksen menetelminä
- Tunnistetaan valitut menetelmät metodeina, joita voidaan soveltaa monenlaiseen laadulliseen tutkimukseen
 - mutta jotka itsessään eivät kiinnity tiettyyn tutkimussuuntaukseen (esim. narratiivisuus, fenomenografia jne.)
 - mutta jotka tulee kiinnittää tieteenteoreettiseen kehykseen (esim. ihmistieteissä usein (sosiaalinen) konstruktioismi)
- Keskustelua laadulliseen tutkimukseen liittyvistä valinnoista ja niiden perusteluista: mahdollisuus kysyä "tyhmiäkin kysymyksiä"
- 4. tapaamisessa Q&A, jossa painottuvat teidän kysymykset ja pähkäillään yhdessä vastauksia
- Tavoitteenamme on innostaa, motivoida ja inspiroida tutkimuksen tekemiseen

Välitehtävien idea

- Syventää ymmärrystä laadullisesta sisällönanalyysistä /refleksiivisestä temaattisesta analyysistä ja omasta aineistosta sekä laajemmin laadullisen tutkimuksen tekemisestä
- Välitehtävät palautetaan peda.netin palautuskansioon **PDF-muodossa!!!!** Kaikkien tehtävää tehneiden nimet tulee näkyä tehtävässä (samaa tehtävää ei tarvitse palauttaa monta kertaa)
- HUOM! Nimeä aina välitehtävät näin:
välitehtäväX_omanimesi/ryhmänjäsentensukunimet
- Kehittää analysointitaitoa -> analysoidaan omaa aineistoa
- Valmiuksia gradun tekemiseen
- Syventää teoreettista ymmärrystä laadullisesta sisällönanalyysistä / temaattisesta analyysistä -> lukemistehtävät ja osallistavat tehtävät (& videot)

Lopputehtävä

- Lopputehtävän valmistelu pienryhmässä päätösseminaariin
- Lopputehtävä (raportti) kokoaa kurssin aikana oppimaanne: siinä kuvailette analyysiprosessejanne ja reflektoidaan harjoitustutkimuksianne
- Tärkeät opitut asiat laadulliseen tutkimukseen ja erityisesti valittuun menetelmään liittyen ("mitä opittiin")
- n. 4-6 sivun kirjallinen työ & 10 min. esitys
- Kirjallisessa työssä painopiste analyysiprosessin kuvauksessa, esityksessä taas kuvaillaan opittua ja reflektoidaan tärkeimpiä oivalluksia
- Peda.netiin tulee word-tiedostopohja, johon kirjallinen tehtävä tehdään, minkä jälkeen se palautetaan PDF-muodossa palautuskansioon
- Esitys voi olla esim. pp-muodossa, ja se palautetaan myös etukäteen peda.netiin
- Ohjeistusta tarkennetaan myöhemmin :)

Pienryhmät opintojaksolla

- Muodostetaan pysyvät pienryhmät (4-5 henkilöä), jotka työskentelevät kokoontumiskerroilla ja myös kalenteroivat työskentelylle omaa aikaa
- Pienryhmäjaot perustunut ennakkotehtäviin ja pienryhmän jäsenillä on aina jotakin yhteistä
- HUOM! Muistakaa pienryhmänne numero - se on etäopetuksessa Breakoutroominne numero, ja se on hyvä lisätä palautettaviin tehtäviin :)
- Ennakkotehtävä tekemättä? -> muodostetaan lisäryhmä

- 1: Juhani Pajukangas & Janne Rajamäki, Miisa Hämäläinen & Salla Saloviin
- 2: Saara Pokka & Anni Ajanko, Le Tram Tran & Elina Koskela
- 3: Eerika Laitinen, Nea Vuorinen & Armi Winter, Heidi Nuutilainen
- 4: Krista Uusivirta, Katariina Rasimus, Anu Sakari, Julia Ruhkala
- 5: Jussi Rytönen, Ronja Laine, Sofku Pihjalamaa, Anniina Heikkinen, Emilia Ryyänen
- 6: Emilia Salo, Moonaa Altio & Lotta Kauhanen, Lyyra Puustinen
- 7: Tuukka Kärkkäinen & Nea Lilja, Hanna Silvennoinen & Tuire Väärä
- 8: Minna Saharinen & Emmastiina Salmela, Iida Poikolainen & Lotta Mannila
- 9: Kaisa Fellman, Veera Vesanen, Siiri Huovinen & Annika Viitanen
- 10: Riikka Rautjoki, Aku Järvelä, Kia Korpi, Noora Tuomela & Emma Yliluoma
- 11: Matilda Rannankari, Ida Holm, Elina Polari, Saara Kokkonen & Elisa Seppä

Porinatuokio pienryhmissä

Kohti tieteenteoriaa ja laadullisen tutkimuksen maailmaa...

Tutkijan asemoituminen

- Tutkimuksesi ei tapahdu tyhjiössä, vaan se linkittyy aina laajempaan tieteenfilosofiseen, metodologiseen ja teoreettiseen kehykseen
- Tieteenfilosofia: Paradigma, ontologia & epistemologia
- Metodologia: Mikä on käsitykseni tutkittavan asian luonteesta ja siitä, miten voin saada aiheesta tietoa, linkittyy siis sekä käytäntöön että filosofiaan
- Metodi/metelmä: Mitkä konkreettiset menetelmät voivat auttaa minua saamaan tietoa tutkimusaiheestani?
- Teoreettinen viitekehys: Mitkä käsitteet, mallit ja teoriat linkittyvät tutkimusaiheeseen ja auttavat minua ymmärtämään sitä paremmin? Linkittyvätkö nämä tiettyyn paradigmaan?

Tutkijan maailmankuva eli ontologia ja epistemologia: Miten määrittelen?

- **Ontologia:** oppi olevasta ja sen luonteesta

- Kysy itseltäsi:

Mitä asiaa tutkin (ihmisiä, käyttäytymistä, kokemuksia, vuorovaikutusta)?

Miten määrittelen tutkimuskohteeni luonteen?

Miten aiempi tutkimus ja teoria määrittelee tutkimuskohteeni luonteen?

Miten tutkimuskohteeni on olemassa?

- **Epistemologia:** oppi tiedosta/tietämisestä ja sen luonteesta

- Kysy itseltäsi:

Mitä tutkimusaiheestani voidaan tietää, ja millä keinoin?

Vaikutanko minä tutkijana siihen, millaista tietoa tutkimukseni tuottaa? Onko tuottamani tieto silti tieteellistä tietoa ja miksi?

Miten ja millä kriteereillä tutkimukseni tuottamaa tietoa voidaan pitää totena ja oikeana?

Tutkimusparadigma: miten määrittelen?

- Paradigmaa voidaan kuvailla ontologian, epistemologian ja metodologian yhtymäkohtana
- Yhden paradigman alla voi olla lukuisia erilaisia metodologioita (esim. relativistiseen maailmankuvaan kiinnittyvään konstruktionismiin linkittyy perinteisesti sosiaalinen konstruktionismi, johon voidaan linkittää esimerkiksi narratiivinen tutkimus)
- Tutkimusparadigmat eivät ole pysyviä tai universaaleja, vaan niiden määrittely elää ajassa ja tutkijoiden mukaan

Guba & Lincoln 1995: Positivismi, postpositivismi, kriittinen paradigma ja konstruktivismi

Denzin & Lincoln 2018: Positivismi/postpositivismi, kriittinen, feministinen, konstruktivistinen/tulkinnallinen ja osallistuva/postmoderni/poststruktuurinen paradigma

Lähde: Baker, 2022

- Kysy itseltäsi: Onko olemassa filosofista ja metodologista lähestymistapaa, johon tutkimukseni nojautuu?

Paradigms	Considerations	Historical Roots	Related Scholars
Positivism	Reality exists regardless of human experience; systematic methods can reveal reality; the researcher and researched can be isolated; findings are generalizable	Natural Sciences Psychology Scientific Method Sociology	Comte Durkheim Pavlov Skinner Watson
Postpositivism	Reality is expansive; systematic analyses facilitate the ability to make estimations of reality; the researcher and researched cannot be isolated therefore researcher bias must be acknowledged; findings are contextual and therefore not generalizable but may be transferable	Philosophy Social Sciences Sociology	Kuhn Popper
Constructivism	Reality is ascribed by the human experience; reality is individually invented while socially negotiated	Education Hermeneutics Linguistics Philosophy Postmodernism Cognitive Psychology Sociology	Bakhtin Husserl Piaget Ernst von Glasersfeld Vygotsky
Critical	Reality is power; existence is political; research is an emancipatory act that demands change	Humanities Liberation Theology Literary Criticism Social Sciences	Baudrillard Chomsky Foucault Freire Horkheimer Marx

Baker, 2022,
taulukko 2.1

Ontologia ja epistemologia eri paradigmoissa

- Ontologia: Tutkittava asia JA sen olemus/luonne on...

Positivismi: ... olemassa sellaisenaan riippumatta uskomuksista tai ihmisen tulkinnasta, ja sen universaalia todellisuutta voidaan (ainakin jossain määrin) tutkia sellaisenaan esimerkiksi mittaamalla

Postpositivismi: ... liian monimutkainen ja laaja, jotta sen todellinen olemus olisi täysin ymmärrettävissä tai universaalisti määriteltävissä

Konstruktivismi: ... luotu niiden toimesta, jotka kokevat sen ja siten ei universaalisti totta vaan riippuvainen kokijasta ja tulkinnasta

Kriittisyys: ... keskittyy ja linkittyy valtaan / on riippuvainen valtasuhteista eikä siten universaalisti totta

- Epistemologia: Tieto ja sen olemus/luonne on...

Positivismi: ... riippumatonta tietäjästä

Postpositivismi: osin riippuvaista ja linkittynyt tietäjään ja siten esim. tutkijan ennakkoluulot tulee huomioida

Konstruktivismi: ... muotoutuu tietäjien kautta

Kriittisyys: ... on valtaa ja kytkeytyy vallankäyttöön

Realismi

-

Relativismi

- Riippumaton totuus ja tieto ovat tutkijan saavutettavissa oikeilla menetelmillä
- Linkittyy positivismiin
- Filosofisia suuntauksia: kriittinen realismi, jälkipositivismi
- Kasvatustieteissä menetelminä esim. arviointitutkimukset, kenttäkokeet, kokeelliset tutkimukset

Ei universaaleja tai objektiivisia totuuksia

Kaikki tietäminen on suhteellista

Objektiivisuuden kyseenalaistaminen

Filosofisia suuntauksia: konstruktivismi, sosiaalinen konstruktionismi, hermeneutiikka, joiltakin osin myös fenomenologia

Kasvatustieteissä menetelminä esim. narratiivinen tutkimus, fenomenografia, fenomenologinen tutkimus, hermeneuttinen tutkimus, tapaustutkimus...

Huomaa, että esim. hermeneutiikka voi olla sekä filosofinen suuntaus ETTÄ konkreettinen analyysimenetelmä -> määrittele aina omassa työssäsi, kumpaan viittaat

Sisällönanalyysi

Laadullinen ja määrällinen tutkimus

- Aiemmin on ollut vallalla vahva kahtia jako laadullisen ja määrällisen tutkimuksen välillä
 - Määrällinen (kvantitatiivinen) tutkimus pohjautunut alun perin positivismiin tai postpositivismiin
 - Laadullinen (kvalitatiivinen) tutkimus pohjautunut alun perin kriittis-konstruktivistiseen tutkimusotteeseen
- Tutkimusotteiden kahtiajasta on siirrytty jatkumoon
 - Tutkimuksen metodiset lähestymistavat ovat monipuolistuneet ja lisäksi lähestymistapoja yhdistellään (combine designs/mixed methods), joka häivyttää entisestään laadullinen-määrällinen kahtiajakoa
 - Tärkeää on huomioida, että samat luotettavuuden ja laadun kriteerit eivät päde kaikkeen tutkimukseen: esim. usein laadullinen tutkimus ei ole yleistävää, ja objektiivisuuden voi kyseenalaistaa: tutkija ei ole objektiivinen, vaan aktiivinen tulkitsejä ja tiedon luoja
- **Kumpikaan lähestymistapa ei ole toistaan parempi, olennaisempaa on löytää sopivin tutkimusote tutkittavan ilmiön tarkasteluun**

Laadullisen tutkimuksen ominaispiirteitä

- Pyritään ymmärtämään tutkimuksessa tarkasteltavaa ilmiötä tutkimuksen kohteena olevien ihmisten näkökulmasta
- Tutkimusaiheita: toiminta, vuorovaikutus, kokemukset, ajatukset, asioille annetut merkitykset, tunteet
- Tutkija ei voi mennä tutkimuksen kohteena olevan henkilön "pään sisälle" tämän kokemusmaailmaan, eikä kokea asioita suoraan sellaisina kuin tämä on kokenut
- Laadullinen tutkimus voi olla realismiin nojaavaa ("tutkimuksessani selvitän faktoja tästä aiheesta"), mutta tutkimusaiheet ovat usein sellaisia, että ne eivät "taivu" realismiin, vaan edellyttävät tutkijalta tulkintaa ja siten kiinnittyvät esim. relativismiin tai konstruktionismiin
- Laadullinen tutkimus pitää sisällään valtavan määrän erilaisia tapoja tehdä tutkimusta, ja siksi tutkijalla on paljon vastuuta siinä, miten hän määrittelee oman tutkimustapansa ja sen lähtökohdat
- Lähde: Puusa, Juuti & Aaltio

Laadullisen tutkimuksen ominaispiirteitä

- Laadullinen tutkimus pyrkii usein tulkintaan ja ymmärryksen muodostamiseen, ei niinkään yleistämiseen
- **Laadullista tutkimusta kuvataan usein prosessina**
 - Tutkijan tietoisuus, näkökulmat ja tulkinnat kehittyvät vähitellen prosessin edetessä
 - Tutkimustehtävä, teorian muodostus, aineiston keruu ja aineiston analyysi tarkentuvat ja täsmentyvät tutkimuksen edetessä
- Laadullisessa tutkimuksessa ei tyypillisesti hyödynnetä testattavia hypoteeseja
- Tutkittavien näkökulman huomioiminen
- Usein harkinnanvarainen tai rajattu otanta
- Tutkimuksen tyyli ja tulosten esitystapa voi olla luovaa tai kerronnallista
- **Refleksiivisyys tärkeää:** onko tutkija tietoinen, miten esim. oma tausta vaikuttaa siihen, miten aineistoa tulkitaan? Tutkija saa olla aktiivinen toimija ja aineiston tulkitsija sekä uuden kertomuksen luoja, mutta nämä taustat ja prosessit tulee avata ja perustella lukijalle (Annen väikkäri-esimerkki)

Tieteellisen menetelmän objektivisuus

- Tutkimuskohteen ominaisuudet ovat tutkijan mielipiteestä riippumattomia
- Tieteellinen tieto syntyy tutkijan ja tutkimuskohteen välisen vuorovaikutuksen tuloksena
- Tiede ei voi perustua dogmien, uskon, ilmestyksen, auktoriteetin tai intuition varaan, vaan tiedon lähteenä ja kriteerinä tieteessä on viime kädessä itse tutkimuskohteesta saatava kokemus
- Tutkimuskohteesta on mahdollista saavuttaa totuudellista tietoa, ja tutkijayhteisössä on mahdollista päästä yksimielisyyteen tämän tiedon laadusta
- Toisaalta laadullinen tutkimus ei useinkaan tuota yleistettävää tietoa, vaan sallii tapauskohtaiset kertomukset, luovuuden jne.
- Jos esim. tutkijan oma tausta (esim. Anne Luovana kirjoittajana) vaikuttaa tutkimusaiheen valintaan ja sen mahdolliseen tulkintaan, tämä tulisi avata tutkimuksessa; toisaalta voi olla hyväkin, jos tutkija on itse "sisällä" tutkimassaan aiheessa
- Objektivisuus ei tarkoita laadullisessa tutkimuksessa sitä, että jos kymmenen eri tutkijaa tekisi saman tutkimuksen, tuloksen tulisi aina olla täysin sama -> on ilmiselvää, että esim. lukemamme taustakirjallisuus ja oma koulutuksemme ohjaavat tulkintojamme jossain määrin

Sisällönanalyysi ja temaattinen analyysi: Paradigman määrittäminen

- Sisällönanalyysi ja temaattinen analyysi eivät itsessään kiinnity tiettyyn paradigmaan
- Sisällönanalyysi on alun perin kehittynyt kvantitatiivisen tutkimuksen pohjalta ja kiinnittynyt realistisiin, positivistisiin oletuksiin
- (Refleksiivinen) temaattinen analyysi kiinnittyy paremmin relativismiin kuin realismiin (Braun & Clarke, 2022)
- Kasvatustieteen pro graduissa sisällönanalyysi kytketään usein löyhästi ja turhan pinnallisin perusteluin fenomenologis-hermeneuttiseksi, vaikka nämä voidaan nähdä erillisinä, tiettyyn filosofiaan perustuneina metodeina, joissa on omat toimintatapansa
 - On hankalaa yhdistää nämä kaksi yhteen ja samaan analyysiin, koska hermeneutiikka perustuu tulkintaan ja "piilevän" sisällön analyysiin, kun taas fenomenologia perustuu konkretiaan ja näkyvän sisällön analyysiin (ks. Graneheim ym. 2017)
 - Esim. väite "laadullinen tutkimus on fenomenologista, koska se tutkii kokemuksia ja hermeneuttista, koska tutkija tekee tulkintoja" on yksinkertaistus kahdesta erillisestä, monimutkaisesta filosofisesta menetelmästä, ja lisäksi melkein kaikki laadullinen tutkimus käsittelee kokemuksia ja sisältää tulkintaa

Kohti tieteenteoriaa ja laadullisen tutkimuksen maailmaa: Lähteet

- Baker, E. B. A. (2021). *Crafting qualitative research questions: A prequel to design* (Vol. 62). SAGE Publications.
- Puusa, A., Juuti, P. & Aaltio, I. (2020). *Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät*. Gaudeamus
- Stevanovic, M., Tiitinen, S., & Voutilainen, L. (2024). Keskusteluanalyysi ja sosiaalinen konstruktioismi. In *Sosiaalinen konstruktioismi: Miten tarkastella tutkintojen ja todellisuuden sosiaalista rakentumista* (pp. 81-100). Vastapaino.
- Luennon rakentamisessa on hyödynnetty Marleena Mustolan ja Tiia-Mari Hovilan vetämää keskustelutilaisuutta tieteenfilosofisista kysymyksistä opinnäyteohjauksessa

Laadullinen
sisällönanalyysi ja
temaattinen analyysi
pähkinänkuoressa

Laadullinen sisällönanalyysi... mitä se on?

- Keskittyy siihen, mistä asioista, aiheista ja teemoista aineisto kertoo
- Aineistona esim. kirjoitetut tekstit, haastattelut, nauhoitukset, ääni, kuva, videot jne.
- Ei "lukkoon lyötyä" pohjaa tietylle tieteenteoreettiselle lähestymistavalle (toisin kuin esim. konstruktivismille ja humanismille pohjautuva narratiivinen tutkimus), joten tutkijan on itse määriteltävä tutkimuksensa tieteenteoreettinen tausta
- Yleensä ihmistieteissä kiinnittyy relativismiin ja konstruktionismiin/konstruktivismiin
- Laadullista sisällönanalyysiä (qualitative content analysis) voidaan pitää sateenvarjokäsitteenä, jonka alla on monenlaisia tapoja toteuttaa analyysia

Analyysiprosessin askeleet tyypillisesti:

- 1) syvällinen aineistoon tutustuminen
- 2) systemaattinen aineiston ""koodaus"" alustavan tutkimuskysymyksen mukaisesti (reduointi, joko aineisto- tai teorialähtöisesti)
- 3) koodeja yhdistävien luokkien ja kategorioiden muodostaminen (klusterointi)
- 4) Pääluokkien / -kategorioiden nimeäminen (abstrahointi)

Abstrahointi jatkuu tulosten pohdinnassa.

Yksi tärkeä vaihe tutkimusprosessissa on analyysiprosessin auki kirjoittaminen, eli kuvaileminen mahdollisimman tarkasti ja havainnollistaen esim. visuaalisesti

Tämän jälkeen voidaan valita aineistolainauksia havainnollistamaan teemoja, tai vaikkapa lähteä muodostamaan tyyppitarinaa tulosten pohjalta

(Refleksiivinen) temaattinen analyysi... mitä se sitten on?

- Teemoja muodostetaan aineiston aktiivisen tulkinnan kautta
 - Aineistolähtöisyys, huomioiden kuitenkin sen, että olet perehtynyt teoriaan, aiempaan kirjallisuuteen ja metodikirjallisuuteen ennen kuin aloitat aineiston analysoinnin
 - Refleksiivisyys tässä viittaa mm. siihen, että olet tietoinen siitä, miten aiemmat käsityksesi ohjaavat analyysia
 - Subjektiivisuus ja tulkintojen tekeminen (unohdetaan jo objektiivisuus ihmistieteissä!)
 - Rehellisyys ja huolellisuus
 - Tämän opintojakson temaattinen analyysi pohjautuu **Braunin ja Clarken** refleksiivisen temaattisen analyysin periaatteisiin ja ideaan; on olemassa monia tapoja tehdä temaattista analyysia, joten kun teet tämän kurssin mukaisesti, muista viitata Brauniin ja Clarkeen ja perehtyä juuri heidän työhönsä

Vaikka temaattisessa analyysissä on selkeät "askeleet", on luonnollista, että joudut välillä peruuttamaan takaisin tai esim. muokkaamaan teemoja pitkin matkaa

- 1) Syvällinen aineistoon tutustuminen
- 2) Koodaaminen
- 3) Alustavien teemojen muodostaminen
- 4) Alustavien teemojen kehittäminen ja arviointi
- 5) Teemojen määrittely ja nimeäminen
- 6) Kirjoittaminen ja sisällöntuottaminen

Välitehtävien ohjeistus

- **1: Tutustu videoihin laadullisesta sisällönanalyysistä ja (refleksiivisestä) temaattisesta analyysistä:**
 - <https://m3.jyu.fi/jyumv/ohjelmat/kptk/tutkimusmenetelmät/metodimetsä/recording-11-01-2022-11.25>
 - https://youtu.be/rvMf1cbctYM?si=yk7qv0Yl41u44oT_a
- Tee muistiinpanoja itsellesi ja kirjaa ylös, jotka jäivät epäselviksi tai mietityttämään. Liitä pohdintasi seuraavan C-tehtävän analyysitaulukon jatkoksi.
- **2: Perehdy kahteen itseäsi kiinnostavaan pro gradu -tutkielmaan, joka on tehty laadullisella sisällönanalyysillä ja temaattisella analyysillä**
 - Käytä peda.netissä olevaa analyysitaulukkoa ja täytä se. Lisäksi poimi itsellesi hyödylliset lähteet talteen.

A close-up photograph of many hands of various skin tones stacked together in a circular pattern, symbolizing unity and teamwork. The hands are positioned with fingers pointing towards the center. The background is slightly blurred, showing green foliage and parts of people's clothing. The word 'KIITOS!' is written in a bold, white, sans-serif font across the middle of the image.

KIITOS!